

SA DEFENSA

Periódico independiente

ADVERTENCIA

Amb motiu des mols de treballs rebuts, mos veim obligats á no publicá s'article de fondo com acostumavem.

Respuesta al canto

VI

(CONTINUACIÓN)

Negruras

En mi artículo anterior me propuse demostrar para sorpresa de discretos y escarnimiento de filósofos... averiados, que nuestro bando era tan católico como el bando contrario.

Objeción

Pot esser que te proposasses demostrar que es seu partit es tan catòlic com s'altre; pero no cumplires es propòsit. ¿A von es sa demostració? Ni avon tan sols has parlat de catolicisme des seu partit? Dins es número 12 vares dir que a Sineu hi ha dos partits polàtics y que els individuos que pertenexen a un y altre son catòlics; pero de que els individuos que formen es seu partit siguin catòlics a que sigui catòlic el mateix partit hi vext bastanta diferencia. ¿No n'hi veus tu de diferencia? Mes, deixant fer aquesta disquisició per no enredar s'assunto, te dic aquí lo que ja t'he dit a un altre lloc: concedesc que els que formen es seu partit son catòlics y concedesc també que es seu partit sigui catòlic; neg, empero, que els que formen es seu partit se portin a lo catòlic y neg, encare amb mes forsa, que es seu partit fassi de catòlic. Tens are tu sa paraula. A veure si sorprens els discretos y escarmientes els filòsofs o si serás tu es sorpres y s'escarmentat.

Refutación

Risa me causa al ver que mi contrincante con una frescura sin igual habla de «catolicismo»; pero lo hace por pura conveniencia y para cojer incautos».

Yo afirmo que los individuos que pertenecen á uno y otro bando «son catòlicos»; y V. establece una distinción entre el que sean catòlicos los individuos que forman mi partido al que sea catòlico el mismo partido.

¿Dónde ha estudiado V. lògica?

Si los individuos que forman un partido «son catòlicos, el partido será catòlico.»

Me concede que los que forman mi partido son catòlicos, concediéndome igualmente que mi partido es catòlico; pero me niega que los que forman mi partido cumplan como catòlicos y que «hagan de catòlicos.» Veámoslo.

Un forastero, por cierto muy catòlico, que asiste diariamente á los Oficios Divinos y que suele visitar con frecuencia este pueblo en los días de mercado, y que donde quiera se encuentre no interrumpe su piadosa costumbre, el último miércoles, luego de terminado el Oficio, preguntó á un amigo que tenía á su lado, el cual reside en esta villa:

Queréis hacerme el favor de decirme quiénes son estos señores que todos los miércoles veo que asisten al Oficio? El amigo, después de una escudriñadora mirada le contestó: los de siempre; son los prohombres del partido «fogoneu».

Admirado el buen hombre por la contestación de su amigo le replicó.

«Y los que se llaman «del partido de Dios» que no asisten? Sí, amigo; pero únicamente en los días en que se pueden exhibir y recrear sus oídos con los acordes de su música.

Entonces este piadoso forastero, dirigiendo su mirada hacia el Cielo exclamó: ¡Oh Dios mío! ¡Qué escarnio hacen los hombres de Vos! ¡Vos Dios mío tener que servir de juguete «electoral....!» ¡Perdonadles Señor que no saben lo que se hacen!

Si, señor polemista; obras son «amores y n obuenas razones».

Ya que la refutación me ha conducido á este terreno es imprescindible el que yo deje de explicarme hoy en un asunto de tanta trascendencia, de importancia suma para repeler los ataques á nuestro sentimiento religioso, y por eso no puedo pasar en silencio la relación de ciertos hechos que hablan con más elocuencia que los argumentos.

«A qué partido pertenecen las personas que de una manera constante han contribuido con limosnas á los gastos del culto?»

No soy yo quien debe responder. Que hablen en nombre del «partido fogoneu los damascos, el suntuoso monumento del jueves Santo, el púlpito, los libros parroquiales, la contabilidad de las Cofradías, etc., etc.

Y sin que pueda calificármese de inmódesto, «ya que obro en legítima defensa», diré: «que hable por mí la Iglesia de San Francisco de esta villa; que abandone por un momento el sepulcro nuestro prudente y sabio Cura párroco D. Juan Ripoll (que e. p. d.), y manifieste quien fué el iniciador para que se restableciera la Congregación Mariana que hoy existe en este pueblo; que respondan por mí los catálogos de la Congregación Mariana de Valencia.»

Y si así me expreso Sr. articulista, es porque en estos momentos recuerdo lo que dice un Santo y sabio de la Iglesia «No conviene callar más de lo necesario; para que, no atribuyéndose ya á modestia, se comience á juzgar desconfianza el callar, y parezca que reconocemos el delito, cuando despreciamos refutar las acriminaciones.»

¡Ah Sr. contrincante! ¡Porqué habla usted tanto de catolicismo y dice que su partido es «es partit de Deu»?

¿Qué gana la fe con estas teorías de «separatismo religioso»? ¿Qué gana la Iglesia con esta zizaña que ha sembrado V. entre los católicos de este pueblo? ¿Qué gana la dignidad sacerdotal? ¿Qué las buenas y piadosas costumbres de nuestros moradores?

Ahora si que puedo decir «urbi et orbe» que la «intención de V. es que la Iglesia sirva al partido y no el partido á la Iglesia.»

Cada vez que se hace intervenir la religión en los asuntos de política local, sucede lo que por desgracia lamentamos en estos momentos los buenos católicos de este pueblo, «que se la expone al ridículo y al escarnio.» Esta es la consecuencia lógica de haber á título y pretexto de religión aspirado al mando político; este ha sido el resultado de las teorías de ese partido en nombre de un «mentido lema,» que se esfuerza en hacerse simpático y suyo el pueblo por medio de ciertos escritos que inculcan y propagan nada menos que el «odio y la venganza.»

Bien comprendemos Sr. articulista las intenciones de V. y la finalidad que se propone internándose en este terreno completamente vedado para aquellos hombres que hacen de nuestra Sacrosanta religión un «juguete cómico-político.»

¡Oh Dios Santo! Hálome despavorido al pensar con el castigo que podeis mandar á este pueblo por haber convertido Vuestra ley en «Catecismo electoral.» ¡Tened piedad de nosotros! Y vosotros, los que con-

vencionalmente os llamais del partido de Dios, sabedlo para siempre, que el «partido fogoneu y el que escribe estas líneas han inclinado e inclinarán siempre reverentes la cabeza ante la más leve indicación de la Iglesia.»

Martín Riumbau.

(Continuara)

A nel Sen Llendera

Homo Sen Llendera ia frissava de parlá en tu per recordarte aquell adagi que diu «qui se allarga mes que es llensol mostra es peus»: alerta idó Sen Llendera á nes reumatic! Digueres que es vostre escut es corregí qui va errat: idó no t'ha de sebre greu que cuant tu hi yagis, te corresgesquin; per lo vist es vostre escut serveix per escudá es pellosos, tu defensas ses seves trevelades y posas ben de manifest sa teva incompetencia.

Sen Llendera, Sen Llendera
Un consej te vuy donar
Si es teu cap no heu veu ben clar
No tenguis tanta cherrera.

Y que heu dius de vé? y que axí heu creus, que es carros de se fabrique que enaven á cercá grave, robaven aquest trabai á se recomposició de camins y carrés? Cualcú tení que un temps estava en pau i comunió en noltros y te porá contestá. Ni per enar á cercá grave, ni per enar á cercar merés, importa descuidá ni se descuidave une cose per s' altre, lo principal per lo secundari. Voleu proves? idó aquí van: no se desmontá i exemplá considerablement durant aquell temps que criticau, es carrer de Migueletes ó camí d'avall? ito se fé después lo mateix en ses dues costes de Calvari, llevant aquell fogué que altres en varies ocasions hevíen intentat i desistit? millores son que aplaudireu voltros en el «Sinium» d'aquell temps. Recordau si se disminuí ó fer mes dolsa també se coste de Son Coc y se recompongué en molte activitat tot el camí de María? Com també es de Llubí, Llorito, etc., etc.? Y aquell recó de Ses Monges no estava ja bastant adelantat perque es public pogués utilisa aquella dressera? Y dius tu Sen Llendera que se veritat i no mes ha de ser se vostre tremuntane! es cantar clar y llempant es vostro estil?

Sen Llendera, Sen Llendera
Molt alerte á nes cherrá
fém es fevo de mirá
cualque vegade á derrera.

Si una cosa no guarde proporción entre si, no pot esser mai perfecte. Y io estig convensut que el Sen Llendera du els papés ben roveyats i que ni fins itot pes forro ha mirat es petró de presteció personal, perque si heu hagués fet no podría menos de veure que en el dia heya un etcés de carros per numero de braços i per tant es merit de tot bon organizador está en distribuir i dar feina des seu art, á cada cual. Que dirses Sen Llendera si encarregases une obre de pica-pedrér i veses que per cada mestre hi posa-

ven deu menobres? Y si volgués mesclar un saquet de guix en 10 gerres d'aigo te ferie se mostre? Idó bé per compondre un camí no es llogic ni practic envia vint carros per un homo (proporción que sovint sovint s'ha presentat) perque no comprens tu Sen Llendera que aqueix homo no tendrie, ni podría aspergir ni esquerdá le decima part de reblade portade per aqueis carros?

Sen Llendera, Sen Llendera
io no sé lo que será
cuant cualqu vulgues surrá
no frissit tant.... tén espera.

Dius tú Sen Llendera, que si se proyectás una obra nova governant voltros, es Batle vostro la vigilaría i estimaria com á seva. Heu darem per suposat, creurem en tu aquixa vegade, pero te ferem una pregunta. Y si tu tenías un cortó de terra dexat des teus Pares, no'l mirarías en sós metexos uis que un altre quen haguesses comprat? Idó bé: Es Batle te obligació de mirar per tots el bens del Comú, á ell encarregats. Axí heu feyen els ayuntaments, tan criticats per tu, y sino diguésme. No miraren com á propi es convent de S. Francisco encare que fos construit y que antes fos se morade des frares? Fa molt poc temps, en gran satisfacció sa mudaren ses canals perque es poble begués sense escrupol aquella aigo de la seu cisterna. Repará ses suas teuladas, pati y sales. Esteriorment se feren ses seues aceres, se pintaren totas ses seves persianes, y finalment se fér habitació per sa mestre pública, economia d'importanci per la vila i que voltros are disfritau. No se conservá es Matadero que cap renda llavó reportava? Y si fé un filtro á nes deposit d'aigo perque axí heu reclamava sa salut pública. No miraven també en bons uis i se renová s'esqueleta des Mercat convertida avui per voltros, emb un femé? Y que direm de sa cortera y pesquetería? Vetz aquí Sen Llendera es medi unic per engrendí aquest poble, tení ayuntaments com els passats. Y tu Llendera que no hi veus més ensora des nas, tu que no arribas á etsero tens atreviment y desvergonya per estempá que vos han dexat un edifici ronyós. ¡Ignorant! No recordas que no se pegá de capritxo y que es seu plá va mereixé s'aprobació des maiors contribuyens d'aquest poble que foren cridats precisament perque dassen se sua opinió; y, que mes tart fons esxaminat p'el Competentissim D. Enric d'Espanya y de D. Toni Ferrer actual jefe vostro merexquen també es seu mes complet beneplacit? Un edifici reñós? Y perqué? no vos dexaren els contes del mateix, pegats? Aqueis teulons que tan poc heu planit no los trobareu almacenats y pegats? Es bordillo i escupidors de ses aseres que allergareu no estaven també almacenats y pegats? Si seria estat cosa de cap girá el mon Sen Llendera, si enlluc de trovarho pegat i en fondos per continuá, vos haguessen dexat obligacions per amortisar é interessos á pegar, com fan altres ayuntaments. Llevonse si que haurías escainat Sen Llendera. No res; si estau embarassats de dari destí yo en sé un que vos agrederá. Escolta Llendera espéra un poc: suposat que voltros pellosos voleu tenir se fama de tan

bons Catolics i que voltros metexos vos hi anomenau. Mirau: he sentit dí que un íntim vostro deia un dia; heurfa de trobá una persona caritativa que en fes una dexa com aquex edifici en so fi de reunirse i de donar funcions els joves d'aquest poble. Ale idó Sen Llendera, feislo content i axí li paguerem es favó que vos fé, de dexá els seus amics per encubrirvos á voltros. Y si no vos fa es frit i persistiu en sa dexa ronyosa, en aquest cás

Sen Llendera, deya 'n Pina
un remei vos vaix á dar
pel qui te ronya, el gretar
Es se millor medicina.

Formalitat del "Sinium,"

Es molt chocant i fa riure es modo des trempat i brut del Sen Llendera. Com qui tengui permis per tot, presumint de serio y formal. Que no ten tems de lo que escrius? Axó de trattar á nes colaborados de SA DEFENSA de «escriguedoretxos, colla de purs, gentusa embustera, informal, falsa i hipòcrita» despues de dirlos «farsans, aliards» i altres insuls per l'estil, diu el Sen Llendera que «en so garrot grappollós los treurá se vessa?» Vol di no es ve, Sen Llendera, que ni en Biel ni sa maioria poría desitui en Ramón? Vol di no es ve, que toque convocá sa Junta repartidora dia 10 de Decembre i D. Gabriel la convocá dia sis Jané? Vol di no es ve que es taulons estaren mesos y mesos sense taparse? Vol di no es ve que encare hi ha mil i pico de pessetes á cobrá des consum de l'any passat i perque son pellosos s'inmensa maioria concediu i allargau dies i més dies? Y dius tu, Sen Llendera que feim oreyes de mercader, bugada i vomit pestilent? Ale, tu que pretenys tant, ale perque no heu desmens? Argumenta milló tu que tant t'etxilles? Tu que parles tant de seriedad, lletgeix be i torna lletgí lo firmat pen Llull i que trobas axó de procaces embusteros, irrespetuoso, desobediente, tales ridículas barrabasadas sus rebuznos sus bestialidades sus burricias parla axí, empleá aquest llenguatge trobas que es serio? No trobas Sen Llendera que sa ploma den Gabriel citbla? Idó no yulquis emblanquiná la gent, conexem be ses barbaridats i malonades que surten des teu cap esflorat.

Dius tu Sen Llendera qu'en Crespi va fer tancá tres pellosos perque se desfressaren amb una pell i per axo negues que sigui tot un homo recte; tu Sen Llendera pareix què no sabs be sa feta. Escolta; cuant en Francesch Crespi s'encarregá des bastó, D. Bartomeu Font havia fet tancá tres pellosos qu'alborotaven es poble. En Crespi una vegade l'amo de ses nietles, aná ell mateix á sa presso i los exorta i suplica i demana que fassin bonda, á les dotxe li prometen esse bons atlots i son amollats i posats en llibertat i á la una, vol di descap d'una hora, se tornaren desfressá per fer befa i riurerse de s'autoritat i llevonse va essé que en Francesch Crespi que estava encarregat des

poble; les fé tencá. Que trobas Sen Llendera, que s'ho merexien ó no s'ho merexien? Ale diguésme Sen Llendera, trobas tu, ha d'esce trepitjada s'autoritat? Citem tu que tant cherreras y embues fil, citem una injusticia, una alcaldada d'en Crespi. Homo recte si, i mil vegades heu repetirem, no com es teu Senyó que va se tencá un homo i el se tencá en sa nit, per no rés, el me fe geure á sa presó i aqueix mateix vespre li moriren els endiotets petits que tenia per falta d'esment. Que no ten recordes Sen Llendera? Tu no sabs que quince dies més tart prometeren en aquest mateix subjecte, comprarli una guarda d'endioits si ratirave sa denuncia que ia tenfa presentada á nes Jutjat d'Inca? Jam parlarem un altre die en mes espay i veurás com en politique no n'heu fet trós. SA DEFENSA cuant te sent que parles de Coranta Horas le fas riure com veu qu'es tant fluis de memoria. Que no estavem en plenes Coranta Hores aquell dia que fereu aquella manifestació rara ó alborot formidable que asemblava Sineu havia perdut es seny amb aquells sons escardats de musique i amb'aquells crits ó bramuls desaforats que se sentien molt be de L'Esglesie aón residia Jesus Sacramentat enternit ó molt trist per tant d'abandon i olvido? Si Sen Llendera axo es lo que vol SA DEFENSA que conequis bé tu i tots els teus, qui es en Francesch Crespi. Pareix qu'aquest retjido vos fa nossa com una busque dins s'ui jah! es que vos canta ses veritats i demostra á tot el mon qui sou i lo que sou capasos de fe.

SA VARA DE SA PELL

Idó que no el sentiu á n'el Sen Llendera de quina manera esberra? Diu que sa vara es ben seva perque l'han guanyada á nes terreno legitim i sense cometre cap atropell ni violá el sagrat dret electoral? En ses dues vegades d'eleccions per concejals, jo no sé que haguen tret mes que cinc retjidos. En Llendera que en sap més? Sa primera vega da en tregueren ún i sa segona quatre. Y dius tu Sen Llendera que sa vara es ben vostra perque l'heu suada? Y saps que et menjenques? A voltros vos correspon, es ben vostra, com? En sos vostros vots, anant á ses urnes? Ale expliquet.

Sen Llendera, homo i tu mostras are es deventés, que no hu veus? Y sa maioria, motiu perque en Mata-rates du sa vara, aquesta maioria l'han elegida els pellosos en sos seus vots? Y voltros sou els representans llegitims? Vaia una legitimidat! Y encare asegeix el Sen Llendera, de Sineu honrat. Si s'honradés consisteix en lo que feren dos, perque poguessen arribá á tení maioria i el Sen Llendera per honrat enten tot lo contrari, en tal cas li abonan sa partida. Com mes vetla recamissa, que hi ha barra per tot. Ya no es raro que á SA DEFENSA l'anomeni el Sen Llendera s'in-Defensa; es que el Sen Llendera sa pert de vista; i tant li es dí cinc com set, tant li es anomená á un homo, honrat com traidó, tant li sá di culé com culót, lo mateix li es carabina que

vara, llendera que bastó; lo que importa á nel Sen Llendera embuia fil i fil i ni en barrufet sap qu'escri. SA DEFENSA te diu á tu i á qui alena, que voltros domés teniu cinc retjidos gonyat á nes camp electoral, tu que contestas Sen Llendera. En coneis d'altres de retjidos suats vostros que siguin llegitímmament ben vostros? SA DEFENSA espera de tu una contestació clara i sincera. Si els homos fosen tots lo que han d'essé, duria vara en Mata-rates ó carabina? Seria ben vostra ó ben nostra? Si es caracte i sa dignitat de tot homo honrat, no hagués flaquetjat, are á nen Mata-rates li cauria sabava....?

Singlades fortes á nes partit pello

Vol di trobas Sen Llendera que no son rés, 260 reclamacions. Y esser ateses totes ses que apelarem, tampoc hu trobes res? No signifique res per tu Sen Llendera que el Sr. Administradó i llevones el Sr. Delegat, haguín confirmat totes ses nostres reclamacions? Y axó no demostra ben clarament, lo malament que repartireu es Consum? No estás empegueit Sen Llendera de que es teu partit hagui fet un reparto tan toxerrú? Totes, totes, totes han vengut confirmades ses nostres reclamacions, que no hu saps Sen Llendera? Y no te sap greu que are la vila perdi ó tengui manco aquestes tres mil pessetes? Y si s'hagues fet un reparto ben fet, are la vila tendría aquest desfalco? Axó ha estat un cop mortal, Sen Llendera. A Sineu no heu haviem vist mai, venirmos domés de baxes sissens duros. Què te demosta axó Sen Llendera? Que feren els teus companys un reparto en sos peus, sense tó ni só; mos aumentaren tres mil pessetes á nes fogoneus. Y qué les hem pagades Sen Llendera? Les mos volieu carregá demunt ses nostres costelles ja vos hi han surtit errats els contes! ¡Quin mico, que vos n'heu duit! Heu quedat esborronats. Heu fereu tan ferest, Sen Llendera, que ni una sola reclamació mos han desestimada. Per just que sigui dius tu Sen Llendera, mireu, quina justicia fereu, que s'Administració vos ha donat á conexe per tota Mallorca. Perque tothom sabrá ses monstruosidats i actes de caciquisme que fereu en so reparto d'enguany. Dius tu Sen Llendera, que es just? Es just; i es vostros i tot vos ho tiren devall sa taula? Calla, Sen Llendera, no parlis mes de consums que vos n'heu duit un rollet que yo mai m'haguera pensat. Axó ia no son llenderades, axó son fortes singlades que dexen blau i esmortit á un homo.

Deutes pello

Es molt chistós, parlá el Sen Llendera d'escriguedoretxos i ell mateix, «diu, cada hu de se Junta Municipal té dret per demaná que se convoqui sa Junta Repartidora». Ya hu sabíem Sen Llendera. Ya sabíem que cualsevol vocal te dret. Y qué? Y que vols

demonstrá amb axó? Que en Francesch Crespi tenia dret per demaná que se convocás sa Junta Municipal? També hu sabíem. Pero escolta Sen Llendera; i aquest mateix dret que no'l tenien els vocals de sa pell? idó dirá D. Gabriel que es consums no se feren mes prest per mos den Crespi? Quina consecuencia tan preciosa Llendera. Tú si que en tires de dois que cada un val per mil. Vol di Sen Llendera no es es Batle que ha de cuidarse de vuere es recaudador, manatí que recaudi aviat ó sinó, que se fassin apremis? Que dius Sen Llendera, què no estás bó? No es es Batle que ha de procurá que entrin amb arques municipals á final d'any toutes ses entrades, per sobre exactement ses ganancies ó perdues?

Un Batle, Sen Llendera, tan dexat, un Batle que no mira pe sa marxa administrativa i económica d'un poble, un Batle tan abandonat, creume Sen Llendera es un descredit per tots. Y el Sen Llendera está tot satisfet cuant veu que els pelloso devén á la vila mil i pico de pessetas; no es rés axó de deure i trobarse sa caxa de Sineu en tans de doblés menos. Homo Sen Llendera parla clá d'una vegada. Qui es qu'estorba i entorpeix sa marcha municipal, en Francesch Crespi ó voltros pelloso en sos vostros deutes? Dius tu en molta flema, dius tu Sen Llendera que á nen Francesch Crespi lo que manco el preocupa es s'engrendiment i es benestà populá, i voltros es axi que le engrandireu á Sineu i anirá envant sa bona administració d'aquest poble, no pagant es consums, deguent á la vila i taientli ses cames perque no pugui fe res de profit? Sen Llendera, i no te empeguexes! En lloc d'essé voltros es primés en pagá doblé i maya, en lloc de procurá que es vostros caporals puguin dispondre de doblés per fer millores, voltros reculau i *feis oreyes de mercadé, bugada i vomit pestilent*. Anau idó á cal Dimoni, si acás ha d'esse ell que pugui cantá bones glories de voltros. SA DEFENSA riu molt cuant sent el Sen Llendera que vol pareixa un Sant Pare i llevó sense sobre com posa en ridicul es partit de sa pell.

Sorpresa

Com quedam D. Gabriel?, què ha perdut en Niell s'interdicte en costes ó no l'ha perdut? Si era seu el lloc aón tenia posada sa barrera en Niell, perqué l'ha llevada? Què contesta Don Gabriel? Que ha llevat sa barrera en Niell ó no l'ha llevada? Si l'ha llevada com es vé, idó no era seu el lloc aón estava clavada tal barrera. ¡No se comprehen que D. Gabriel tengui atreviment per negar lo que tot hom sap! Tot Sineu sab que en Niell ha perdut s'interdicte de sa barrera en totes ses costes. Axó es sa sustancia. Que aquesta barrera ha costat á nen Niell mes de mil i pico de pessetas, segons contas presentats, i si hagués estat seu el lloc que ocupava sa barrera, més clá, si hagués pogut posá sa barrera en Niell aquí aón la va posá, el señor Jutge d'Inca no li hagués feta llevá. Y en vist que en Niell s'ha allanat, ha llevat sa barrera i ha pagat tots els gastos. Y axó que's des

domini public, diu en Llull que el lloc aon en Niell posá sa barrera es i era seu. Podrà esser seu, tal volta una part ó una banda des camí aon estava clavada sa barrera, pero lo cert, lo segú, lo indudable es que li han fet llevá sa barrera i totes ses costes han caigudes demunt el pobre Niell que segurament per escolta, el paré des partit de sa pell ha perdut aquest interdicte. Bons consells dona D. Gabriel si aquest de fer posá sa barrera es un consell donat seu. Mes hagués volgut jeure aquest dia. ¡Pobre Niell que per fiarsé massa des seus amics, are el fan aná de redolóns! ¡Bones berbes son aquestes! Sabeu que es de bò de doná el consell, el remei, el remei. Noltros l'amon Francisco "el vos donarem en el remei; un altre vegada posau els peus plans perqué sinó en Biel vos fará mostrá els devantés i vos fará torná pegá de morros. Un escalivat val per mil.

Una pregunta l'amon Francisco, pero heu de contestá en so có demunt sa má, ¿quin des dos no hi veu dos dits enfora i no val dos gafets, el vostro parent retgidó ó el vostro D. Gabriel? Com mes vetla recamisa, que ni á forsa de sucá els ays, vos ne surt cap de bé. ¡Vaia uns dois mes soberanos! Y lo mes sensible que el fassin á un homo com l'amon Francisco, s'escala dencortiná de D. Gabriel. Axó irrita, veure que per una pura pretenció, casi destruixen un homo i valgueli que l'amon Francisco Niell es de ronyó clós.

Sa plassa de menescal

Escolta, i tú que no anares s'altre dimecres á sa sessió? No, contestá es pellós, desde que no hi ha en Biel no hi vatx, perque tenc pena. Idó mira, has de sabre que han posat vacant sa plassa de menescal i gonyerà are cincentes pessetes. Y que me dius respongué es pellós? Si homo, fins are es menescal gonyava de 30 á 40 duros, i are mos ne costerà cent de duros. Què bufes? Pero si noltros, va contestá es pellós com esquerrufat, si noltros entrarem, per fé economies, i parlan de pujá plasses? Han perdut es cap. Ya es ben ve que es pellosos no son mes que quatre afamats i banquerrötés.

Cuatrecents pessetes de grave, trecentes ó cuatrecents pessetes mes pes menescal, mil pessetes de consum que encare no han cobrat, *cá-cá-cá*, axó vá á ferra pilla.

Es un bon setmanari "SA DEFENSA"

Diumenge demati estaven quatre pellosos, cherrant i diguent la prima des diari nou i deien; no se pot negá que SA DEFENSA es un bon diari, canta clá i posa ses veritats. No mos ho pensaven noltros que arribás á sorti, i llevó que tot cuant diu son evangelis. Perque lo des peón de Llorito es ve, es partit nostre de sa pell el volia desituí ó treure i no ha pogut; lo des teulons passa de ve, estaren mesos i mesos á s'íntemperi sense taparlos; lo des processament ha estat també vé i es pobre Llull el tenim

sense vara; lo de sa barrera den Niell es ben ve que l'ha llevata i hagut de pagá tots es gastos el pobre lo des consums que ha vengut tambe es e, han vengudes de baxes unes tres mil pesetas, prop de sisens duros i que has de ditot lo que volén es fogoneus fan i tot lessurt axi com volen i noltros es pellosos m's heuriem de retirá perque tot mos sur malament. A SA DEFENSA no le porem fé eculá perque sap aon té sa má dreta, parla fort, no diu cap mentida ni possa cap barret á ningú. Passen gust de lletgirla, no a més que conta tot lo que ha passat cosa per cosa, fil per randa, am una claredat que tots heu entenen de lo milló. Vaia un prebot que mos n'hem duit. Ha estat rollo i mitx.

Conversa familiar ó amistosa

S'altre dia se trobaren just á s'esqueleta des fossa, de devora cas Tintoré dos pejessos que venien des seus traballs. Un d'ells va di molt serio, ell parex qu'es cap derré ia l'han feta neta en aquesta esqueleta. No hi porien passá de brutó, n'hi havia á carretades. Beneit, va respondre s'altre, no l'han feta neta no ca, homo, que no hi veus? ha estad sa rruxada de sa nit, que l'ha netejada un poc. Ell tendrás raó tú, axí es, ia heu trobava grós, com no se euiden de res, i mai s'havia vist tant d'abandon, m'estrenyava molt que haguessen pegat cuatro granerades encare que costí tan poc.

Se coneix que no hi ha Batle i es que tenim es un Batle interino.

Mira li va di es pellós, are te vaix á fé una confianza pero no vui que heu escampis molt perque está lletx. Cuant entraren es pellosos, retiraren ses graneres de la Sala, per po de que ben prest no mos agrenassen á tots i no n'han tornadas compra pús. Si es axí, contestá es fogoneu se compren que no hagui agrenat mai aquesta esqueleta. Bono y ben mirat, va di es pellós, no t'has d'estrenyá de tant de descuit y dexadés; perque are que som tots sols porem parlá clá. Digüésmes, si es de sa pell com tu veus no han sabut cuidá i arreglá caseva, com are hem de volé que cuidin i arreglin la vila? En Bones mans está es pendero. Dexen fe, d'aquí un poc, no tendreu ni graneres ni dobbés.

Distinció á n' el Sen Llendera

N'hi ha per tirá es berret y fugí, si un heu prengués en serio, ó per fé el fetja de rialles, si un heu pren en broma amb aquest agoserrat del Sen Llendera. Tracta á nes collaborados de SA DEFENSA de «feremalla d'escriguedoretxos de S'in-defensa». Escolta Sen Llendera diguemos, i quant es de SA DEFENSA han pretendut de lletruts? quant es

SA DEFENSA han fet alarde d'instruits y tení bona ploma? O serás tu Sen Llendera que fás consistí sa teua vivó en desprecia á tot hom qui alena? Ale, digués Sen Llendera, quina autoritat tens tu per trattá d'escriguedoretxos á nés de SA DEFENSA? O fores tu es qui fundares s'Ateneu, donares ó feres publicá un certamen i fundares el «Sinium»? Si llevonse el Sen Llendera ia era tot axó, si llevonse el Sen Llendera ia se distingüia per seus escrits i premis, que hu digue i el declararém Mestre en Gay Sebre. Be, s'ho mèreix i es digne de tal distinció! No cridis mes ni fasis mes renou d'avui en vant tots es de SA DEFENSA te nomenarém es Rey de sa ciencia i de sa literatura, de sa poesía i de sa prosa y el Princep de tot els escriptós antics i moderns. ¡Estarás content are Sen Llendera! Pero per axó te recomenam molt que comensis per llevá se pols á sa Gramatique i la repassis un poc, perque sino, no arribarás á escriptoretxo! Noltros Sen Llendera no duim tantes pretensions com tu, no som mes que quatre principians ó aprenens que conexen bé el puns que calsam y sa ploma que menetjam; no tenim ciencia ni literatura ni estil ni rés, som molt pobres de merits heu confessam, domés estam animats de bona voluntat, disports á cantá ses veritats á n' el Sen Llendera i á fer pols tot cuant de fals escrigui el «Sinium». Estam! Axó es es nostro lema.

A nen Bielet de ses Jubes

He lletgit es teu article publicat en el «Sinium» de die 9 d'aquest mes quedant enterat de se teva satisfacció per tot cuant t'ha pasat, y que t'he vaneglories de haver estat procesat.

Axi me gradas Bielet, que tu mateix pregonis que lo que tan dat t'ho vies gonyat, y que era de suma necessitat haverte d'estrefinya ses riendes.

Per lo tant puesto que tu dius estás tant satisfech «(cosa que jo dut encare que tu hu diguis)» noltros tambe hi estam y molt tranquils, solament te suplicam bone humo, que procuris dur per bon camí en *Mate-Rates* y que tenguis mes acert en despetxa ses recetas q'ues que tenies en Presidi ses sessions.

«Te seguim recomenant es baños si pot esse d'aigua salada.»

AVISO

Buzón de SA DEFENSA — Plaza de la Constitución, n.º 1.—No se devuelven los originales.